

Els milans de Menorca desapareixen

El milà reial està desapareixent a l'illa de Menorca, segons les investigacions que durant tres anys han realitzat Fèlix de Pablo i Rafel Triay, dos ornitòlegs del GOB-Menorca (Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa). En els darrers deu anys la població d'aquesta majestuosa au, que es considerava nombrosa, amb unes cent parelles reproductores, xifra que es mantenia al llarg de l'any, ha experimentat una reducció dràstica de manera que la població hivernal va disminuir espectacularment i la reproductora només té avui 21 parelles.

Rafel Triay i Fèlix de Pablo són els coordinadors de la campanya de protecció i recuperació que duu a terme l'esmentada organització ecologista per a aturar la progressiva desaparició del milà. De Pablo i Triay també són els autors de l'informe titulat "Ecologia d'una població insular de milà reial (*Milvus milvus*)", que fou presentat en el VI Congrés de Biologia i Conservació de les Rapaces Mediterrànies celebrat a Mallorca al setembre passat.

Davant aquests fets preocupants, el GOB menorquí va iniciar un treball d'investigació sobre l'ecologia de la població de milans a l'illa per tal de determinar les causes que han provocat aquesta ràpida disminució i alhora proposar mesures que inicien el procés de recuperació.

Primer es van localitzar totes les parelles reproductores per a fer-ne un seguiment constant i determinar l'època de la reproducció, les dimensions i la quantitat dels polls. Per sistematitzar les dades, han realitzat visites als nius durant cada període: moment de la posta dels ous, creixement i l'inici de vol. L'informe dis-

La població de milà reial a l'illa de Menorca ha passat en deu anys del centenar de parelles a la vintena. Entre les causes d'aquest rapidíssim descens hi ha la disminució del nombre de conills salvatges, un element important en la cadena tròfica d'aquesta rapaç, i el freqüent enverinament de les aus.

tingeix entre parelles segures i parelles probables. Les primeres són les que construeixen nius.

També s'han recollit i analitzat restes del menjar als nius, i amb aquestes mostres s'ha obtingut la primera conclusió important: la disminució dels conills salvatges a Menorca, com a conseqüència de la gran incidència d'una malaltia, l'hemorràgia vírica, detectada per primera vegada a l'illa a l'abril de 1989, ha influït de manera poderosa i determinant en els hàbits alimentaris dels milans reials.

El conill salvatge constitueix la millor presa per aquesta rapinyaire, ja que amb un únic esforç aconsegueix una gran quantitat de menjar. En desaparèixer els conills, la principal font d'alimentació, els milans han d'esmerçar moltes més energies i temps per a capturar preses menors.

El 1994 va ser un any molt sec a Menorca, pràcticament sense pluges des del desembre de 1993 al setembre de 1994. Aquesta manca d'aigua, amb la persistència de l'hemorràgia vírica, la gran precarietat de la població de conills salvatges a l'illa i la pressió cinegètica dels nombrosos caçadors han accelerat el procés de disminució d'aquests animals. Tot això ha provocat la reducció del conill en la dieta del milà en un 41,7% en relació amb 1993.

Segons Fèlix de Pablo i Rafel Triay, la "caiguda en picat" de la colònia de conills salvatges a Menorca constitueix la principal causa del descens en la població de milans reials, ja que n'ha alterat greument el règim alimentari habitual. Aquests ocells es veuen obligats a depredar amb molta més freqüència i ob-

tenen preses menys rendibles energèticament.

Una segona conclusió de la investigació realitzada per Rafael Triay i Fèlix de Pablo –que ha exigut moltes hores de vigilància amb prudència i discreció– indica que els paràmetres reproductors de la població de milans reials a Menorca són normals. Sembla que la dispersió detectada durant el primer any del seguiment es va produir dintre dels mateixos límits de l'illa, però alhora s'ha constatat una disminució constant de la població estable d'aquests rapinyaires, que els ornitòlegs qualifiquen de "molt preocupant" perquè arriba al 80%.

A més de la desaparició dels conills, cal tenir en compte l'efecte nociu dels enverinaments, que han provocat morts en la població de milans i constitueixen una amenaça molt important per a aquestes aus.

El GOB de Menorca proposa un pla de gestió integral per a recuperar primer les poblacions de conills amb una lluita eficaç contra l'hemorràgia vírica i també amb la reintroducció de nous exemplars. Una segona actuació consisteix a donar suplementos alimentaris als milans. Aquest menjar suplementari es deixaria en llocs estatègics, prop dels nius durant les èpoques de reproducció.

Parelles segures i parelles probables.

El 1993 hi havia a Menorca 22 parelles segures de milans reials, 21 de les quals van fer niu i van pondre; i un exemplar adult que va crear el niu, però no trobà parella per criar. A més, es va detectar una parella probable (que no va fer niu).

En 1994 es van localitzar vint parelles segures, de les quals setze van construir niu i van pondre; dues que van fer niu i no van pondre; i dues que tenien el seu territori, però no van fer niu. També hi havia una parella probable.

Es considera parella segura aquella que construeix niu –tant si pon ous com si no en pon– i aquella que controla un territori però no construeix niu. Les parelles probables són aquelles que es veuen contínuament en una zona determinada, però no s'hi poden apreciar signes que posseeixin o regentin un territori.

Durant 1994 van desaparèixer cinc parelles que havien criat l'any anterior, una d'elles per la mort d'un adult, i van aparèixer tres noves parelles que no havien criat el 1993.

El resultat global de 22 parelles en 1993 i 20 en 1994 no presenta grans variacions. La principal diferència es dona en les parelles que han post ous, que ha variat, ja que en foren 21 el 1993 i 16 el 1994. Segons Fèlix de Pablo i Rafael Triay "aquest fet pot ser degut a una variació interanual normal entre població, ja que 1994 va ser un any extremadament sec. També pot haver estat ocasionat per la tendència cap al descens de la població reproductora, que

s'inicià fa deu anys i encara continua sense que hi hagi senyals de recuperació".

La quantitat de la posta, controlada en 29 nius, varià entre un i tres ous, essent les més freqüents les de tres ous, amb un 55%; seguides de les postes de dos ous, amb un 41%. Per altra banda, l'èxit d'eclosió –percentatge d'ous eclosionats sobre els ous de la posta– fou del 63% de mitjana, és a dir 1,59 polls per niu.

L'èxit reproductor (polls que volaren en relació amb els ous eclosionats) fou d'1,26%. Aquest percentatge és pràcticament el mateix que es va obtenir a Còrsega (1,22%), però molt superior al de Galícia (0,66%). **Josep Pons**

